

**МЕЃУНАРОДЕН СЕМИНАР:
ПРОШИРЕНАТА ЕВРОПА И НЕЈЗИНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ,
СО АКЦЕНТ ВРЗ ЗАПАДНИОТ БАЛКАН,
ОХРИД, 22-23 МАРТ 2006 ГОДИНА**

Во Охрид од 22 до 23 март 2006 год. беше организиран Европски семинар на тема *Проширената Европа и нејзините предизвици, со акцент врз Западниот Балкан*. Во организацијата на овој семинар учествуваа повеќе домашни и меѓународни институции. Под непосредно водство на Филозофскиот факултет од Скопје, односно на Европските студии за интеграција при Институтот за социологија, заеднички дејствуваа: Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје, Министерството за надворешни работи на Република Македонија, Меѓународниот институт за социоекономски развој СЕДИМЕС од Париз, Институтот за интеркултурен менаџмент од Брисел и Економскиот факултет од Риека.

На Семинарот учествуваа седумдесет учесници од странство (Албанија, Белгија, Бугарија, Грција, Полска, Романија, Русија, Тунис, Франција Хрватска, Унгарија) и дваесетина домашни учесници. Се зборуваше на француски јазик, бидејќи овој семинар беше во контекстот на франкофонската мрежа на универзитети.

Станува збор за мошне невообичаен семинар, каде што недостигот од финасиски средства во текот на организирањето беше компензиран со несебичниот ангажман на една висококомпетентна меѓународна екипа на професори (Македонија, Белгија, Франција и Хрватска). Големiot успех што го доживеа семинарот се должи на меѓународната колегијалност и универзитската солидарност. Франкофонските универзитети на тој начин ја покажаа својата подготвеност да ѝ помогнат на Република Македонија во евроинтеграциските процеси, но и во вклучувањето на македонските образовни институции во веќе постоечките функционални универзитетски мрежи.

На сесијата на отворањето на Семинарот уводна реч имаше Ректорот на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, проф. д-р Ѓорѓи Мартиновски, кој укажа на подготвеноста на овој Универзитет активно да учествува во евроинтеграциските процеси, како и на подготвеноста за отворена и функционална соработка со сите универзи-

тети во светот. По повод интеграциите, тој истакна: *Ние можеме да зборуваме дека Универзитетот е веќе во една иодминатна фаза на меѓууниверзитетско иниеѓрирање во рамките на ЕУ, всушност ние нужно ја поседуваме смислата на целината, и.е. Универзумот.*

Првото предавање на овој семинар го одржа господин Ерван Фуере, амбасадор на Европската унија во Република Македонија, кој, зборувајќи за балканската општествена лабораторија, укажа на патиштата кои водат кон развојот и кон интеграциите.

Без телевизиски камери и политички клишеа, овој семинар успеа да го долови вистинското богатство на Македонија. Извонредната природа и можностите цело време да се набљудова градот Охрид од дистанцијата која ја нуди хотелот *Инекс Горица* создадоа мошне пријатна работна атмосфера, но и атмосфера на споделување на пријателство, доверба и отвореност, човечките димензии кои во Македонија сè уште ги има во изобилство. Во тој контекст ја пренесуваме изворно реченицата на благодарност искажана по Семинарот од една докторантка од Грција:

„Има држави во кои луѓето се иовисински, отколку на други места, места каде што повеќе се чувствуваме свои отколку во нашите сопствени куќи. Македонија е дел од нив (Je me trompe peut être, mais on dirait qu'il y a des pays ou les gens sont plus "vrais" que ailleurs, et qu'on se sent plus "chez nous" que a notre propre maison. La Macédoine en fait partie).

Во франкофонската мрежа на универзитети во која членуваат 33 држави припаѓа и универзитетот „Св Кирил и Методиј“, односно Филозофскиот факултет во чии рамки дејствува ЦЕДИМЕС. Нашата држава е член од 2003 година. Семинарот претставува прва манифестација од научен карактер, која за тема ја има проблематиката на европските интеграции.

На Семинарот беа реализирани шест сесии. Се дојде до констатацијата дека во проучувањето на Европската унија како општествен феномен неопходно е да се развијат методи во кои ќе бидат синтезирани многуте различни пристапи и различните концепции. Особено беше нагласен фактот дека секоја држава има сопствена научна традиција, свој начин на разбирање на феномените. Нужно е секоја држава да појде од сознанијата за себе, а не стереотипно да ги изучува законите и сите други документи на ЕУ. Знаењата за ЕУ имаат друга функција од онаа која им се припишува на другите научни знаења. Тие немаат поинаква цел од онаа да им помогнат на народите да го најдат својот пат кон развојот.

Овие научни сознанија можат да им помогнат на нашите општествени науки да го изградат сопствениот пристап кон евроинтеграциите. Беше дискутирано за едно од најзначајните прашања што

аналитичарите на европските интеграции ги поставуваат: Дали треба да бидеме репродуктивни, т.е. да ги копираме моделите (економските, правните, културните) и инстинктивно да ги пренесуваме нештата без да успееме истовремено да ја пренесеме нивната смисла и симболика? Одговорот на ова витално прашање ќе биде даден во завршниот говор на професорот Жорж Фасио од Универзитетот во Лион: *Првиот сум во Македонија. Ова е Европа, јас иако се чувствувам. Многу ми е мило што е иоразлично и иоригинално. Многу е значајно да се ресектираат разликите во економски, политички и културен поглед.*

Општествените науки треба да го развијат компаративниот пристап кој мора да биде научно респектиран и доследно применуван. ЕУ ги дефинира само општите принципи, сè друго е диверзитет на култури што претставува голема предност на Унијата. Во тој контекст, почесниот Ректор на Институтот за интеркултурен менаџмент од Брисел, Пјер Дуприез, креаторот на концепцијата на Семинарот истакна:

„Во една организација без грешки, во атмосфера на срдечност и искреност, за која се погрижија нашите македонски пријатели, во една квалитетна работа на Семинарот и во дадената можност да се сретнеме со многу други колеги со кои ги споделуваме нашите преокупации, ние научивме многу за државите од Источна Европа. Иако сме истражувачи со долга традиција, ние ги проширивме нашите хоризонти. Семинарот не повика да размислуваме повеќе за културните разлики. Одговорите беа спонтани и великодушни, кои одаа од безусловно прифаќање или отфрлање на одредена култура и дилеми, може да се каже нелагодност во потребата да дознаме што стануваме ние во еден свет во кој идентитетите се растопуваат. Различните пристапи ја наметнаа потребата од една мисла која ќе произлезе од синтезите, а како уште поургентна е потребата од една методологија која ќе обезбеди научен пристап.“ (Dans une organisation sans faute, de la cordialité de l'accueil que nous ont réservé nos amis macédoniens, de la qualité des travaux du séminaire, de l'occasion qui nous a été donné de rencontrer de nombreux collègues dont nous partageons les préoccupations nous avons eu l'occasion d'apprendre tant de choses sur les pays européens de l'Est. Nous avons élargi les horizons en tant comme chercheurs avec une longue tradition. Le séminaire nous a invité à réfléchir sur la dimension culturelle. Les réponses furent spontanées et généreuses, passant de l'admiration sans borne au rejet d'une autre culture ou traduisant une interrogation, voire une angoisse, de savoir qui nous devenons dans un monde où sont diluées les identités. La diversité des contributions a fait apparaître le besoin d'une pensée qui fasse synthèse et celui, tout aussi urgent, d'une méthodologie rigoureuse qui assure la rigueur d'une démarche scientifique).

Со оглед на значењето на темата на Семинарот во оваа етапа на процесот на европска интеграција на РМ, ни изгледаше логично да го прошириме значењето на Семинарот поврзувајќи го со актуелните општествени процеси. Освен Филозофскиот факултет, една од институциите која покажа поголема осетливост за оваа проблематика беше Министерството за надворешни работи на РМ, кое организациски го помогна Семинарот без притоа да ни се забележи дека протоколот беше заменет со спонтаност и срдечност. Во знакот на месецот на Фронкофонијата, овој Семинар стана значаен проект на Франкофонското движење, т.е. уште еден влог во интегрирањето на РМ кон светските движења. Ни беше многу мило што нашите успеси ги споделивме со надлежните институции, ја збогативме отворената кодипломатија и што можевме заеднички да ги дефинираме научните синтези, т.е. да ги дефинираме новите предизвици на Европската унија во процесите на нејзиното проширување. Пораката беше јасна: *новиите држави не можат да ја загрожат ЕУ, како што тврдат „евроскејпцистите“, сировично на тоа, тие ќе ја збогатат со нови нешта, како што тоа досега се покажуваше во праксијата.*

Конференцијата на почетокот беше замислена како скромен собир од триесетина луѓе со регионална димензија. Но, уште во декември 2005 год. имаше преку стотина пријави за учество, што беше премногу за скромниот буџет и за малиот организациски комитет на локално ниво. Бидејќи не знаевме како да го намалиме бројот на учесниците, беше побарано од сите пријавени да ги напишат и да ги достават своите реферати еден месец пред одржувањето на Семинарот. Спротивно на очекуваното, речиси навреме ги добивме сите текстови. Веруваме дека зборникот од текстовите напишани на француски и на англиски јазик ќе биде наскоро публикуван. Интересно е да се прочита за тоа како една докторантка од Грција работи на својата докторска дисертација за транзицијата во РМ, за реформите во Хрватска, за патот на интеграцијата на Романија, за развојот на банкарскиот систем во Бугарија, за економските тенденции на Русија, за Унгарскиот случај, за мотивацијата за интеграција на Турците, но и за културните сличности и културните разлики.

Семинарот имаше и своја завршна сесија на која одговорните на сесиите ги изнесоа своите синтези. Во присуство на претставници од Францускиот културен центар во Скопје, од Министерството за надворешни работи на РМ, сесијата на затворањето траеше повеќе од три часа. Секој од учесниците, со голема доза на емоции, сакаше да ги искаже своите импресии од Семинарот, но и од државата која првпат ја посетиле. Професорот Винко Канџија од Економскиот факултет од Риека, во моментот кога ги изнесуваше синтезите од сесијата за економските реформи, сосема ненамерно, напуштајќи го

зборувањето на француски јазик, на својот јазик рече: *Не ѝ треба ѝ посебно да ѝ истакнуваме ѝ предностѝиѝе на инѝеѝграциѝиѝе. Овој семинар може да биде најдобриоѝи ѝ пример за ѝоа. Смеслаѝиѝа на инѝеѝграциѝиѝе ја ѝ ледам во оѝиворениѝе можностѝи за соработка и меѝусебна солидарностѝи. Професорот Владимир Кандикјан од Правниот факултет дополни: *Европскаѝиѝа унија може да ѝ обнови и разрушениѝе заедниѝиѝва. Веројатно и ѝоа е еден од ѝредизвициѝиѝе за овој регион.**

Семинарот беше завршен од страна на организаторот на Семинарот, професорката Милева Ѓуровска од Филозофскиот факултет, со зборовите: *На овие ѝоднебја ѝостѝоеја мноѝу развиени цивилизации врз кои денес се воздиѝнува Европскаѝиѝа цивилизација. Ние не зборуваме само за античкаѝиѝа ѝтрадиција чии корени ѝи ѝронаоѝаме и ѝука, ѝуку и за христијанскаѝиѝа ѝправославна ѝтрадиција која заѝочнува да се шири ѝокуму од Охрид.*

Семинарот беше финансиски поддржан од страна на: Филозофскиот факултет од Скопје, Стопанска банка од Скопје, Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје, Министерството за надворешни работи на Република Македонија, Економскиот Факултет од Риека и Комерцијална банка од Скопје. Им изразуваме голема благодарност на овие институции кои ја овозможија реализацијата на оваа значајна манифестација. Таа се одржа и остана во анализите на успешните академски настани и покрај тоа што медиумите не го регистрираа тоа. Ќе остане долго во меморијата на учесниците кои имаат можност за првпат да дојдат во Македонија. Ќе остане како траен дел од содржините на франкофонскиот проект со кој Република Македонија беше примена како рамноправен член меѓу франкофонските држави во септември 2006 год. во Букурешт.

*Милева Ѓуровска,
организатор на семинарот.
L'Europe Elargie et ses deѝis*